

Warszawa, dnia 31 grudnia 2014 r.

Poz. 1981

**ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA ROLNICTWA I ROZWOJU WSI¹⁾**

z dnia 15 grudnia 2014 r.

w sprawie wprowadzenia programu zwalczania gąbczastej encefalopatii bydła na 2015 r.

Na podstawie art. 57 ust. 7 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt (Dz. U. z 2014 r. poz. 1539) zarządza się, co następuje:

§ 1. Na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej wprowadza się program zwalczania gąbczastej encefalopatii bydła (Bovine spongiform encephalopathy – BSE) na 2015 r., który jest określony w załączniku do rozporządzenia.

§ 2. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2015 r.

Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi: wz. *K. Plocke*

---

¹⁾ Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi kieruje działem administracji rządowej – rolnictwo, na podstawie § 1 ust. 2 pkt 1 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 22 września 2014 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi (Dz. U. poz. 1261).

PROGRAM ZWALCZANIA GĄBCZASTEJ ENCEFALOPATII BYDŁA (BOVINE SPONGIFORM ENCEPHALOPATHY – BSE)

1. Identyfikacja programu zwalczania gąbczastej encefalopatii bydła (Bovine spongiform encephalopathy – BSE)

Państwo członkowskie: **Rzeczpospolita Polska**
Choroba: **gąbczasta encefalopatia bydła (BSE)**
Rok realizacji: **2015**

2. Opis programu zwalczania gąbczastej encefalopatii bydła (Bovine spongiform encephalopathy – BSE) na 2015 r.

Celem realizacji programu zwalczania gąbczastej encefalopatii bydła (Bovine spongiform encephalopathy – BSE) na 2015 r., zwanego dalej „Programem”, jest wykrycie każdego przypadku gąbczastej encefalopatii bydła, zwanej dalej „BSE”, w populacji bydła w Rzeczypospolitej Polskiej. Prowadzenie badań jest nieodzownym elementem systemu kontroli przenośnych gąbczastych encefalopatii przeżuwaczy (TSE).

Kontrola BSE na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej polega na prowadzeniu aktywnego nadzoru, przez który rozumie się badanie bydła:

1) przeznaczonego do uboju jako zdrowe – próbki są pobierane od zwierząt w wieku powyżej 96. miesiąca życia lub

2) zaliczanego do grup ryzyka (np. zwierzęta padłe, poddane ubojowi z konieczności, wykazujące nietypowe objawy w trakcie badania przedubojowego, w tym zwierzęta, które doznały urazów w trakcie transportu lub w rzeźni, lub zostały zabite w ramach zwalczania choroby zakaźnej zwierząt, zwierzęta ze stad, w których stwierdzono stosowanie przetworzonego białka zwierzęcego w żywieniu) – próbki są pobierane od zwierząt w wieku powyżej 48. miesiąca życia.

Prowadzony jest również bierny nadzór, przez który rozumie się badanie bydła w każdym wieku w przypadku, gdy zachowanie zwierzęcia nasuwa podejrzenie wystąpienia BSE.

Zwalczanie BSE polega między innymi na zidentyfikowaniu pozostałych zwierząt w gospodarstwie, w którym przebywało zwierzę, u którego stwierdzono BSE, potomstwa tych zwierząt urodzonego w okresie dwóch lat przed wystąpieniem objawów klinicznych lub stwierdzeniem BSE u krowy oraz zidentyfikowaniu zwierząt należących do kohorty.

Zapobieganie, kontrola i zwalczanie BSE są przeprowadzane zgodnie z wymaganiami określonymi w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 999/2001 z dnia 22 maja 2001 r. ustanawiającym zasady dotyczące zapobiegania, kontroli i zwalczania niektórych pasażowalnych gąbczastych encefalopatii (Dz. Urz. WE L 147 z 31.05.2001, str. 1, z późn. zm.; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 3, t. 32, str. 289, z późn. zm.), zwanym dalej „rozporządzeniem nr 999/2001”, z uwzględnieniem zasad, o których mowa w decyzji Komisji 2009/719/WE z dnia 28 września 2009 r. upoważniającej niektóre państwa członkowskie do zmiany swoich rocznych programów monitorowania BSE (Dz. Urz. UE L 256 z 29.09.2009, str. 35, z późn. zm.).

W rozporządzeniu nr 999/2001 zobowiązano również każde państwo członkowskie Unii Europejskiej do przeprowadzania rocznych programów monitorowania przenośnych gąbczastych encefalopatii przeżuwaczy (TSE) opartych na aktywnym i biernym nadzorze, zgodnie z załącznikiem III do rozporządzenia nr 999/2001.

3. Opis sytuacji epidemiologicznej związanej z BSE

Regularne monitorowanie BSE, zgodnie z wymaganiami obowiązującymi w Unii Europejskiej, rozpoczęło się w listopadzie 2001 r. W pierwszych dwóch miesiącach monitorowania zbadano 30 309 sztuk bydła, w 2002 r. – 286 592, w 2003 r. – 455 413, w 2004 r. – 481 116, w 2005 r. – 515 976, w 2006 r. – 594 121, w 2007 r. – 603 810, w 2008 r. – 611 566, w 2009 r. – 638 072, w 2010 r. – 637 240, w 2011 r. – 475 906, w 2012 r. – 326 280, a w 2013 r. – 318 849.

Spadek liczby badań w 2011 r. był związany z podwyższeniem wieku bydła badanego w kierunku BSE do 72. miesiąca życia, w związku z zakwalifikowaniem Rzeczypospolitej Polskiej do grupy państw członkowskich Unii Europejskiej upoważnionych do zmiany systemu monitorowania BSE, zgodnie z decyzją

wykonawczą Komisji 2011/358/UE z dnia 17 czerwca 2011 r. zmieniającą decyzję 2009/719/WE upoważniającą niektóre państwa członkowskie do zmiany swoich rocznych programów monitorowania BSE (Dz. Urz. UE L 161 z 21.06.2011, str. 29).

Dane dotyczące bydła objętego monitorowaniem są przedstawione w tabeli 1.1.

Tabela 1.1

Okres	Bydło poddane ubojowi jako zdrowe	Bydło poddane ubojowi z konieczności	Bydło poddane ubojowi jako chore lub podejrzane o chorobę	Bydło padłe	Bydło podejrzane o BSE	Ogółem
2001	29 882	347	0	80	0	30 309
XI – XII						
2002	278 709	4 709	1 183	1 944	47	286 592
I – XII						
2003	428 452	9 401	2 757	14 715	88	455 413
I – XII						
2004	445 198	9 259	2 134	24 449	76	481 116
I – XII						
2005	472 028	10 495	648	32 552	253	515 976
I – XII						
2006	540 148	10 035	382	43 328	228	594 121
I – XII						
2007	546 243	9 529	61	47 883	94	603 810
I – XII						
2008	556 583	8 758	7	46 196	22	611 566
I – XII						
2009	587 339	6 811	9	43 900	13	638 072
I – XII						
2010	590 171	310	1	46 752	6	637 240
I – XII						
2011*	440 856	190	887	33 964	9	475 906
I – XII						
2012	299 682	384	1 501	24 691	22	326 280
I – XII						
2013	280 145	899	588	37 179	38	318 849
I – XII						

* Począwszy od dnia 1 lipca 2011 r., zgodnie z decyzją wykonawczą Komisji 2011/358/UE z dnia 17 czerwca 2011 r. zmieniającą decyzję 2009/719/WE upoważniającą niektóre państwa członkowskie do zmiany swoich rocznych programów monitorowania BSE, zmianie uległ wiek bydła badanego w kierunku BSE.

Pierwszy przypadek BSE wykryto w 2002 r. W tym też roku ogólna liczba wykrytych przypadków BSE wyniosła 4. W 2003 r. wykryto dalszych 5 przypadków, a w 2004 r. – 11 przypadków. W 2005 r. wykryto ogółem 20 przypadków BSE, co stanowi największą liczbę przypadków BSE wykrytych rocznie w Rzeczypospolitej Polskiej. Od 2006 r. ta liczba wyraźnie spadała, aż do roku 2011. W 2006 r. stwierdzono 10 przypadków BSE, w 2007 r. – 9 przypadków, w 2008 r. – 5 przypadków, w 2009 r. – 4 przypadki, w 2010 r. – 2 przypadki, w 2011 r. – 1 przypadek, w 2012 r. – 3 przypadki, natomiast w 2013 r. – 1 przypadek.

Zestawienie występowania przypadków BSE z podziałem na lata oraz województwa przedstawia tabela 1.2.

Tabela 1.2

Rok		02	04	06	08	10	12	14	16	18	20	22	24	26	28	30	32
		Dolnośląskie	Kujawsko - pomorskie	Lubelskie	Lubuskie	Łódzkie	Małopolskie	Mazowieckie	Opolskie	Podkarpackie	Podlaskie	Pomorskie	Śląskie	Świętokrzyskie	Warmińsko - mazurskie	Wielkopolskie	Zachodniopomorskie
2002	styczeń																
	luty																
	marzec																
	kwiecień																
	maj						1										
	czerwiec																
	lipiec																
	sierpień			1													
	wrzesień								1								
	październik			1													
	listopad																
	grudzień																
suma:																	4
Rok																	
2003	styczeń																
	luty														1		

marzec																
kwiecień																
maj																
czerwiec																
lipiec																
sierpień						1	1									
wrzesień	1															
październik																
listopad							1									
grudzień																
	0	1	0	0	0	1	2	0	0	0	0	0	0	1	0	0
	suma: 5															

Rok

2004	styczeń				1					1							
	luty																
	marzec		1											1			
	kwiecień														1		
	maj												1				
	czerwiec				1												
	lipiec																
	sierpień				1				1								
	wrzesień																
	październik																
	listopad					1								1			
	grudzień																
		0	0	1	1	2	1	0	0	1	1	0	0	0	1	2	1
		suma: 11															

Rok

2005	styczeń					1										
	luty						1								1	
	marzec	2			2	1		1							1	
	kwiecień	1								1						
	maj									1						
	czerwiec														1	
	lipiec														1	
	sierpień															
	wrzesień						1									
	październik															
	listopad						1			1						

czerwiec				1												
lipiec																
sierpień																
wrzesień													1			
październik																
listopad																
grudzień															1	
	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	2	0
	suma:															5

Rok

2009	styczeń																
	luty				1		1										
	marzec								1								
	kwiecień								1								
	maj																
	czerwiec																
	lipiec																
	sierpień																
	wrzesień																
	październik																
	listopad																
	grudzień																
		0	0	0	0	1	0	1	0	0	2	0	0	0	0	0	
		suma:															4

Rok

2010	styczeń																
	luty																
	marzec																
	kwiecień																
	maj													1			
	czerwiec																
	lipiec																
	sierpień																
	wrzesień																
	październik																
	listopad																
	grudzień							1									
		0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1	0	
		suma:															2

sierpień																
wrzesień																
październik																
listopad																
grudzień																
	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0
	suma:															1

Rok

2002 – 2013																
suma/woj.:	3	3	7	1	7	5	14	2	3	10	0	0	2	5	12	1
	suma:															75

Największą liczbę przypadków BSE wykryto w ramach aktywnego nadzoru w odniesieniu do grupy zdrowego bydła kierowanego do uboju. W ramach biernego nadzoru wykryto zaledwie 3 przypadki BSE.

Poszczególne grupy bydła, w których stwierdzono przypadki BSE, przedstawia tabela 1.3.

Tabela 1.3

Rok	Liczba przypadków BSE	Bydło poddane ubojowi jako zdrowe	Bydło poddane ubojowi z konieczności	Bydło z objawami klinicznymi BSE	Bydło padłe	Kohorta
2002	4	3	0	1	0	0
2003	5	4	0	1	0	0
2004	11	8	2	0	1	0
2005	20	16	0	1	2	1
2006	10	7	0	0	3	0
2007	9	6	1	0	2	0
2008	5	3	2	0	0	0
2009	4	3	0	0	1	0
2010	2	2	0	0	0	0
2011	1	1	0	0	0	0
2012	3	3	0	0	0	0
2013	1	1	0	0	0	0
Suma	75	57	5	3	9	1

Wszystkie sztuki bydła, u których wykryto BSE, były urodzone w Rzeczypospolitej Polskiej. Dochodzenia epizootyczne prowadzone w celu wyjaśnienia dróg zakażeń wskazywały, iż tylko w kilku nielicznych przypadkach potwierdzono, że najbardziej prawdopodobną drogą zakażenia BSE było spożycie paszy zawierającej białko pochodzące od ssaków lub preparatów mlekozastępczych zawierających tłuszcz zwierzęcy.

Od stwierdzenia pierwszego przypadku BSE w 2002 r. liczba przypadków BSE zmieniała się, przy czym przez pewien okres (2002 – 2005) rosła. Wprowadzenie w poprzednich latach programu zwalczania BSE, zgodnego z wytycznymi Unii Europejskiej, pozwoliło na wykrycie zwierząt zakażonych.

Wzrost liczby przypadków BSE przedstawia się następująco:

- 1) od 2002 r. do 2003 r. wynosił 25%;
- 2) od 2003 r. do 2004 r. wynosił 120%;
- 3) od 2004 r. do 2005 r. wynosił 82 %.

Od 2006 r. obserwuje się corocznie spadek liczby diagnozowanych przypadków BSE w stosunku do roku poprzedniego:

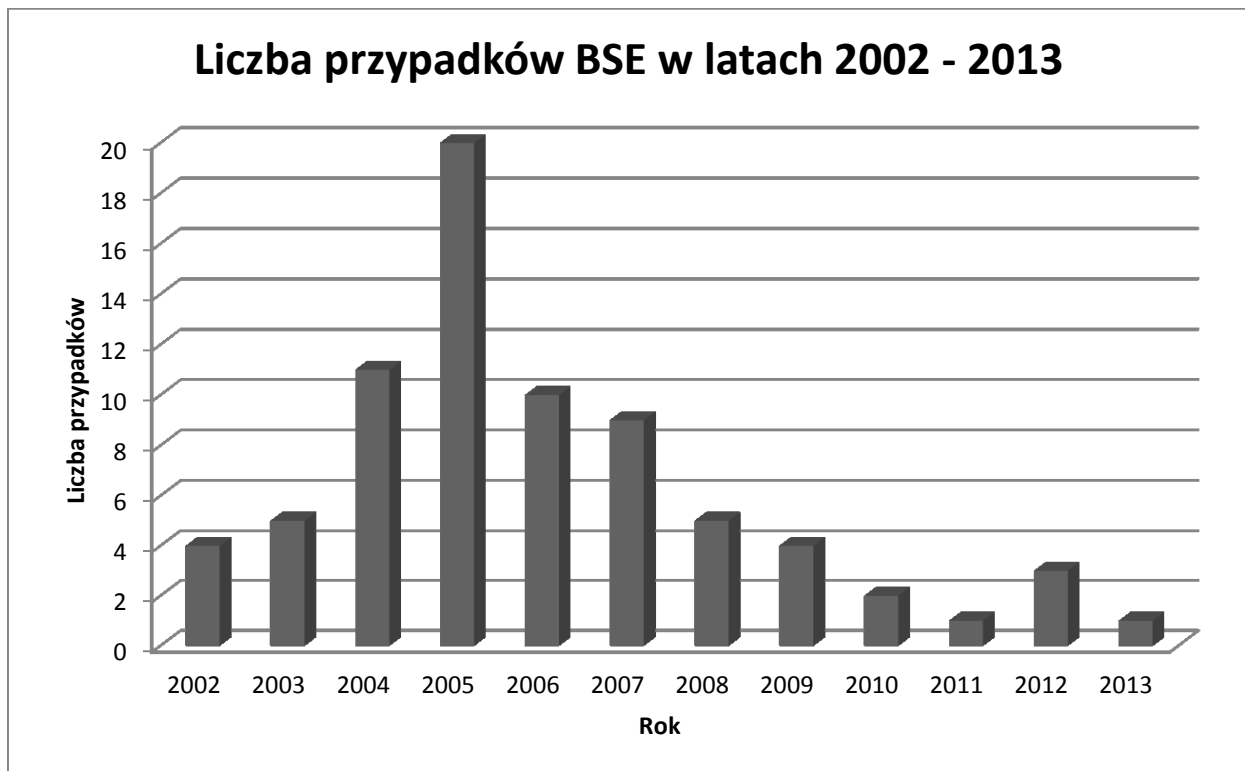
- 1) w 2006 r. spadek wynosił 48,5%;
- 2) w 2007 r. spadek wynosił 10,5%;
- 3) w 2008 r. spadek wynosił 47%;
- 4) w 2009 r. spadek wynosił 16%;
- 5) w 2010 r. spadek wynosił 50%;
- 6) w 2011 r. spadek wynosił 50%.

W 2012 r. nastąpił jednak ponowny wzrost liczby diagnozowanych przypadków BSE w stosunku do roku poprzedniego. Wykryto bowiem 3 przypadki BSE.

W 2013 r. ponownie liczba diagnozowanych przypadków BSE spadła. Wykryto tylko 1 przypadek BSE.

Liczba przypadków BSE w latach 2002 – 2013 została przedstawiona na wykresie 1.

Wykres 1

Biorąc pod uwagę wiek bydła, u którego stwierdzono BSE, można zauważyć, że najwyższą liczbę przypadków zakażeń BSE zaobserwowano u bydła urodzonego od 1995 r. do 2000 r. Najwyższy odsetek tych zakażeń dotyczy bydła urodzonego w 1996 r. i 1999 r.

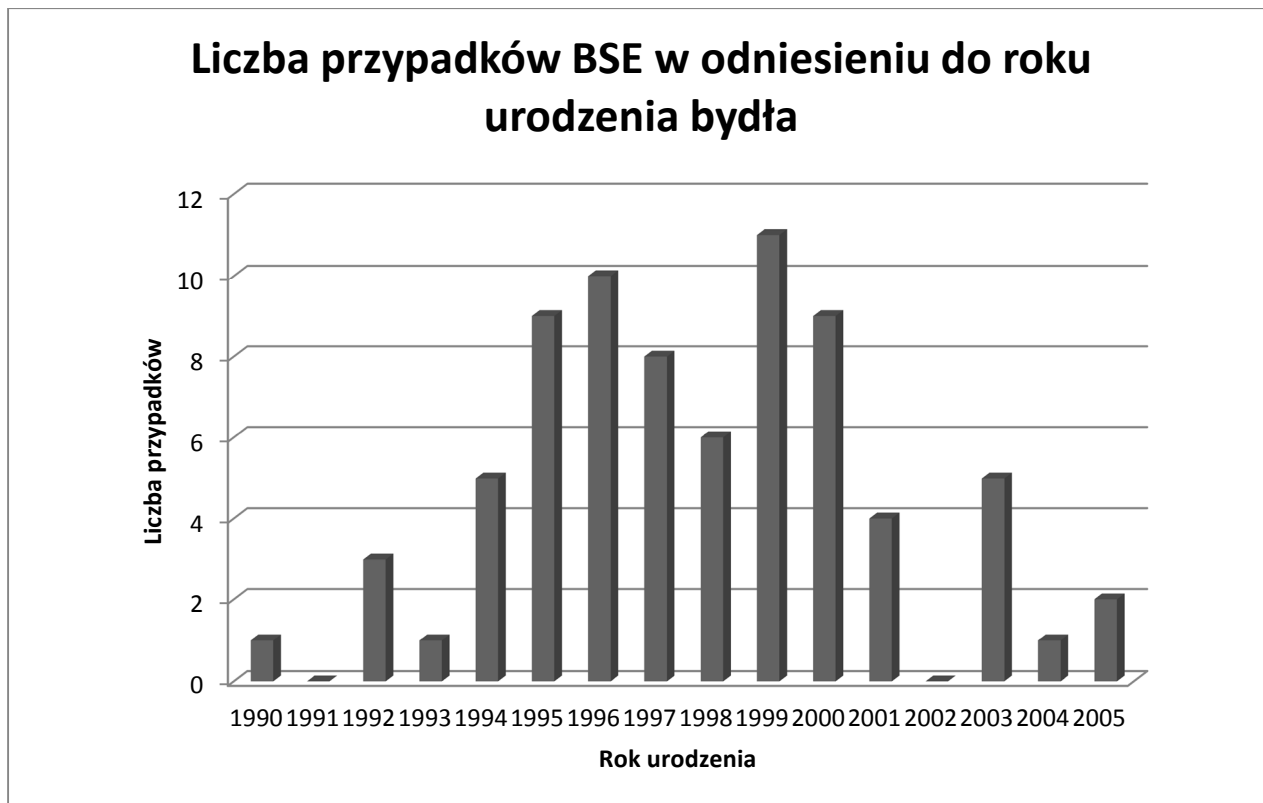
Zestawienie liczby przypadków BSE w odniesieniu do roku urodzenia zakażonego bydła przedstawia tabela 1.4 oraz wykres 2.

Tabela 1.4

Rok urodzenia	Liczba przypadków BSE
1990	1
1991	0
1992	3
1993	1
1994	5
1995	9
1996	10
1997	8
1998	6
1999	11

2000	9
2001	4
2002	0
2003	5
2004	1
2005	2
SUMA:	75

Wykres 2

Najwięcej przypadków BSE stwierdzono u bydła w wieku od 5. do 9. roku życia. Zestawienie liczby przypadków BSE w odniesieniu do wieku bydła przedstawia tabela 1.5 oraz wykres 3.

Tabela 1.5

Wiek (w latach)	Liczba przypadków BSE
2	1
3	1
4	3
5	7
6	8
7	9

8	12
9	13
10	4
11	3
12	6
13	3
14	2
15	1
16	1
17	1
SUMA	75

Wykres 3

4. Środki przewidziane w Programie

4.1. Władza centralna odpowiedzialna za nadzór nad realizacją Programu i jego koordynację w województwach, na których obszarze będzie realizowany Program

Za realizację Programu będą odpowiedzialne organy Inspekcji Weterynaryjnej szczebla powiatowego i wojewódzkiego.

Zgodnie z art. 57 ust. 8 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt (Dz. U. z 2014 r. poz. 1539), organ szczebla centralnego – Główny Lekarz Weterynarii nadzoruje realizację Programu. Ponadto, zgodnie z przepisami obowiązującymi w Unii Europejskiej, w przypadku programu współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej, Główny Lekarz Weterynarii informuje Komisję Europejską o postępach w jego realizacji.

4.2. Opis i określenie obszarów geograficznych i administracyjnych, na których Program będzie realizowany

Program będzie realizowany na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Na terytorium tym działa 16 organów Inspekcji Weterynaryjnej szczebla wojewódzkiego (wojewódzcy lekarze weterynarii) oraz 305 organów Inspekcji Weterynaryjnej szczebla powiatowego (powiatowi lekarze weterynarii). Wojewódzki lekarz weterynarii kieruje działaniem Inspekcji Weterynaryjnej na obszarze województwa.

Podział Rzeczypospolitej Polskiej na województwa ilustruje rysunek 1.

Rysunek 1

4.3. Regulacje prawne dotyczące rejestracji gospodarstw

Gospodarstwa w Rzeczypospolitej Polskiej są rejestrowane w Centralnej Bazie Danych Systemu Identyfikacji i Rejestracji Zwierząt prowadzonej przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa. Ponadto podjęcie działalności w zakresie utrzymywania zwierząt gospodarskich w celu umieszczenia na rynku tych zwierząt lub produktów pochodzących z tych zwierząt lub od tych zwierząt wymaga zgłoszenia właściwemu miejscowo powiatowemu lekarzowi weterynarii.

Kwestię tę regulują następujące akty prawne:

- 1) ustawa z dnia 18 grudnia 2003 r. o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności (Dz. U. z 2012 r. poz. 86, z 2013 r. poz. 1537 oraz z 2014 r. poz. 1872);
- 2) ustawa z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt;
- 3) ustawa z dnia 2 kwietnia 2004 r. o systemie identyfikacji i rejestracji zwierząt (Dz. U. z 2008 r. Nr 204, poz. 1281, z późn. zm.).

4.4. Regulacje prawne dotyczące systemu identyfikacji i rejestracji zwierząt

Identyfikacja i rejestracja zwierząt w Rzeczypospolitej Polskiej są prowadzone na podstawie następujących przepisów:

- 1) ustawy z dnia 2 kwietnia 2004 r. o systemie identyfikacji i rejestracji zwierząt;
- 2) rozporządzenia Komisji (WE) nr 494/98 z dnia 27 lutego 1998 r. ustanawiającego szczegółowe przepisy wykonawcze do rozporządzenia Rady (WE) nr 820/97 w odniesieniu do stosowania minimalnych sankcji administracyjnych w ramach systemu identyfikacji i rejestracji bydła (Dz. Urz. WE L 60 z 28.02.1998, str. 78, z późn. zm.; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 3, t. 46, str. 12);
- 3) rozporządzenia (WE) nr 1760/2000 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 17 lipca 2000 r. ustanawiającego system identyfikacji i rejestracji bydła i dotyczącego etykietowania wołowiny i produktów z wołowiny oraz uchylającego rozporządzenie Rady (WE) nr 820/97 (Dz. Urz. WE L 204 z 11.08.2000, str. 1, z późn. zm.; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 3, t. 30, str. 248);
- 4) rozporządzenia Komisji (WE) nr 911/2004 z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie wykonania rozporządzenia (WE) nr 1760/2000 Parlamentu Europejskiego i Rady w zakresie kolczyków, paszportów i rejestrów gospodarstw (Dz. Urz. UE L 163 z 30.04.2004, str. 65, z późn. zm.; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 3, t. 46, str. 242).

W Rzeczypospolitej Polskiej bydło podlega obowiązkowi oznakowania przy pomocy pary kolczyków oraz podlega rejestracji w Centralnej Bazie Danych Systemu Identyfikacji i Rejestracji Zwierząt. Każdy kolczyk zawiera indywidualny numer identyfikacyjny zwierzęcia składający się z 14 znaków zawierających informacje o państwie pochodzenia, numerze serii kolczyka, numerze zwierzęcia i cyfrze kontrolnej, a ponadto kod kreskowy. Posiadacz bydła ma obowiązek oznakować przy pomocy pary kolczyków nowo narodzone cielę niezwłocznie po jego urodzeniu i przesłać zgłoszenie jego urodzenia do Centralnej Bazy Danych Systemu Identyfikacji i Rejestracji Zwierząt. Na te czynności posiadacz ma 7 dni od dnia urodzenia cielęcia.

Wszystkie sztuki bydła są zaopatrzone w paszporty, które towarzyszą zwierzętom od urodzenia do śmierci. Wszystkie zdarzenia, w tym przemieszczenie z siedziby stada do siedziby stada (miejsca gromadzenia, rzeźni, zakładu przetwórczego lub spalarni, pośrednika w obrocie zwierzętami, na targ, wystawę, pokaz lub konkurs zwierząt), są zgłaszane do Centralnej Bazy Danych Systemu Identyfikacji i Rejestracji Zwierząt.

Gospodarstwa zarejestrowane w Centralnej Bazie Danych Systemu Identyfikacji i Rejestracji Zwierząt posiadają indywidualny numer siedziby stada. Posiadacz bydła prowadzi księgę rejestracji bydła dla każdej siedziby stada, do którego muszą być wpisane wszystkie sztuki bydła znajdujące się w siedzibie stada. Księga rejestracji bydła zawiera w szczególności informacje dotyczące numeru identyfikacyjnego matki i ojca zwierzęcia, daty przybycia zwierzęcia do siedziby stada i przemieszczenia zwierzęcia z siedziby stada. Wpisu do księgi rejestracji dokonuje się bezpośrednio po zaistnieniu zdarzenia objętego obowiązkiem wpisu, nie później niż w terminie 7 dni od dnia zaistnienia danego zdarzenia.

Wszystkie wyżej wymienione wymogi ustanowiono zgodnie z zasadami określonymi w przepisach Unii Europejskiej, nie tylko ze względu na identyfikację i rejestrację zwierząt, ale także ze względu na ochronę ich zdrowia. W przypadku wystąpienia choroby zakaźnej bydła system identyfikacji i rejestracji zwierząt może zostać wykorzystany do śledzenia przemieszczeń zwierząt.

4.5. Regulacje prawne dotyczące obowiązku powiadamiania o BSE

W Rzeczypospolitej Polskiej obowiązek powiadamiania o BSE wynika bezpośrednio z następujących przepisów:

- 1) rozporządzenia nr 999/2001;
- 2) ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt.

W ustawie z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt określono obowiązek zgłaszania podejrzenia wystąpienia chorób zakaźnych zwierząt, w tym BSE. Zgodnie z art. 42 ww. ustawy podejrzenie wystąpienia choroby zakaźnej zwierząt, w tym wystąpienie objawów neurologicznych u zwierząt, które mogą nasuwać podejrzenie BSE, podlega obowiązkowi niezwłocznego powiadomienia organu Inspekcji Weterynaryjnej albo najbliższego podmiotu świadczącego usługi z zakresu medycyny weterynaryjnej, albo wójta (burmistrza, prezydenta miasta). Ponadto posiadacz bydła ma obowiązek natychmiastowego informowania powiatowego lekarza weterynarii o każdym przypadku padnięcia bydła.

Nie przewiduje się kar za zgłoszenie, w wyniku którego nie zostanie potwierdzona choroba. Nie przewiduje się również zwrotu kosztów poniesionych przez osobę zgłaszającą podejrzenie choroby, jeżeli podejrzenie to się nie potwierdzi.

4.6. Badania

4.6.1. Szybkie testy u bydła

	Wiek (w miesiącach), powyżej którego zwierzęta poddaje się badaniu	Szacowana liczba zwierząt do zbadania	Szacowana liczba szybkich testów, w tym stosowanych do potwierdzenia wyników badania
Bydło określone w ust. 2.1, 3 i 4 w części I w rozdziale A załącznika III do rozporządzenia nr 999/2001	48	38 507	38 539
Bydło określone w ust. 2.2 w części I w rozdziale A załącznika III do rozporządzenia nr 999/2001	96	184 608	185 000

4.6.2. Badania potwierdzające, inne niż szybkie testy, o których mowa w rozdziale C załącznika X do rozporządzenia nr 999/2001

	Szacunkowa liczba badań
Badania potwierdzające u bydła	10

Powyższe założenia ujęte w pkt 4.6.1 i 4.6.2 przyjęto na podstawie danych uzyskanych za 2013 r.

4.7. Zwalczanie

4.7.1. Środki podejmowane po stwierdzeniu przypadku BSE

4.7.1.1. Opis

Działania lekarzy weterynarii podejmowane w związku z wystąpieniem przypadku BSE w Rzeczypospolitej Polskiej regulują następujące przepisy:

- 1) rozporządzenie nr 999/2001;
- 2) ustawa z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt.

Ponadto w celu usprawnienia działań Inspekcji Weterynaryjnej została wydana Instrukcja Głównego Lekarza Weterynarii nr GIWpr02010-1/2014 z dnia 31 stycznia 2014 r. w sprawie postępowania przy zgłaszaniu i zwalczaniu gąbczastej encefalopatii bydła (BSE). Instrukcja ta stanowi akt prawa wewnętrznego i jej przepisy nie mogą być przywoływane przy rozstrzyganiu o prawach i obowiązkach podmiotów nadzorowanych.

W przypadku otrzymania dodatniego wyniku badania laboratoryjnego w kierunku BSE przeprowadza się w szczególności następujące czynności:

- 1) niszczy się wszystkie części tuszy zakażonego zwierzęcia oraz wszystkie części tuszy zwierząt sąsiadujących z zakażoną tuszą na linii ubojowej (co najmniej jedna przed i dwie po) – w przypadku bydła poddanego ubojowi;
- 2) szczegółowe dochodzenie epizootyczne.

Dochodzenie epizootyczne ma na celu:

- 1) ustalenie źródła zakażenia BSE;
- 2) określenie liczby i zidentyfikowanie wszystkich sztuk przeżuwaczy w gospodarstwie pochodzenia zwierzęcia zakażonego BSE;
- 3) ustalenie historii zwierzęcia zakażonego BSE oraz określenie miejsca pobytu potomstwa krowy zakażonej BSE;
- 4) ustalenie kohorty dla tego przypadku;
- 5) ustalenie możliwej drogi przeniesienia BSE;
- 6) ustalenie innych zwierząt, zarówno przebywających w gospodarstwie, w którym stwierdzono BSE, jak i przebywających w innych gospodarstwach, które mogły mieć kontakt z tym samym źródłem zakażenia BSE co zwierzę zakażone BSE;
- 7) ustalenie przemieszczenia potencjalnie zakażonej paszy lub innych czynników mogących być przyczyną zakażenia w danym lub innym gospodarstwie.

Wszystkie zwierzęta, które zostały w trakcie dochodzenia epizootycznego uznane za potencjalnie zakażone BSE, zabija się, a następnie niszczy, zaś produkty uznane za potencjalnie skażone BSE – niszczy.

4.7.1.2. Tabela podsumowująca

	Szacunkowa liczba
Zwierzęta, które należy zabić zgodnie z ust. 2.1 rozdział B załącznika VII do rozporządzenia nr 999/2001	3

5. Koszty

5.1. Szczegółowa analiza kosztów

Przewiduje się, że ogólna wysokość kosztów realizacji Programu wyniesie 4 495 501,92 zł, co przy założeniu, że 1 euro = 3,98 zł stanowi równowartość 1 130 612,58 euro. Powyższa kwota uwzględnia koszt odszkodowań za bydło zabite w ramach zwalczania BSE, przyznawanych na zasadach określonych w art. 49 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt, który szacunkowo wyniesie 12 000 zł, co odpowiada kwocie 3 015,09 euro.

W kalkulacji wzięto pod uwagę koszt jednego testu w 2013 r., który wyniósł średnio 13,92 zł – był to średni koszt szybkiego testu wykonanego zarówno w Zakładzie Higieny Weterynaryjnej, jak i w krajowym laboratorium referencyjnym znajdującym się w Państwowym Instytucie Weterynaryjnym – Państwowym Instytucie Badawczym w Puławach. Przy szacowaniu kosztu jednego testu w 2015 r. wzięto pod uwagę przewidywany wzrost cen w stosunku do 2013 r. oraz koszt dodatkowych elementów (w szczególności pobranie jednej próbki w kierunku BSE – 2 zł, transport jednej próbki – ok. 2 zł, zakup i amortyzacja sprzętu, użytkowanie pomieszczeń laboratorium). Dodatkowe koszty zostały uwzględnione w związku z ustaleniem przez Komisję Europejską – w decyzji wykonawczej Komisji 2013/722/UE z dnia 29 listopada 2013 r. zatwierdzającej roczne i wieloletnie programy oraz wkład finansowy Unii w zakresie zwalczania, kontroli i monitorowania niektórych chorób zwierząt i chorób odzwierzęcych, przedstawione przez państwa członkowskie na 2014 r. i na lata następne (Dz. Urz. UE L 328 z 07.12.2013, str. 101) – kosztów jednostkowych, które mają pokryć wszystkie koszty poniesione w celu wykonania badań laboratoryjnych w kierunku BSE.

W związku z powyższym średni koszt jednego testu oszacowano na 20 zł, co stanowi równowartość 5,03 euro.

W poniższej tabeli zostały dodatkowo wykazane badania laboratoryjne potwierdzające w liczbie 10, a także badania laboratoryjne bydła podejrzanego o BSE oraz zabitego w ramach zwalczania BSE w liczbie 38 (w sumie 48), które są wykonywane w krajowym laboratorium referencyjnym. Koszt takiego badania wyniósł w 2013 r. ok. 265,04 zł.

Koszty Programu są kosztami szacunkowymi i zostaną dostosowane do wielkości wydatków przewidzianych na zwalczanie chorób zakaźnych zwierząt w projekcie ustawy budżetowej na rok 2015, a po uchwaleniu ustawy budżetowej na rok 2015 – do wielkości ujętych w tej ustawie.

Koszty Programu wyrażone w złotych zostały przeliczone na euro według prognozowanego kursu euro. Zatwierdzone w dniu 2 października 2014 r. przez Ministra Finansów „Wytyczne dotyczące stosowania jednolitych wskaźników makroekonomicznych będących podstawą oszacowania skutków finansowych projektowanych ustaw”, zawierające prognozowany kurs euro, znajdują się na stronie internetowej urzędu obsługującego ministra właściwego do spraw finansów publicznych.

5.2. Zestawienie kosztów *

Lp.	Przeznaczenie kosztów	Wyszczególnienie	Liczba jednostek **	Koszt jednostkowy w zł/euro ¹⁾	Ogółem kwota w zł	Ogółem kwota w euro	Wniosek o finansowanie wspólnotowe (tak/nie)
1	Badania laboratoryjne w kierunku BSE²⁾						
1.1	Szybkie testy	Test ³⁾	223 539	20/5,03	4 470 780	1 124 401,17	TAK
1.2	Badania laboratoryjne potwierdzające	Test ⁴⁾	10	265,04/66,59	2 650,40	665,90	TAK
1.3	Badania laboratoryjne bydła podejrzanego o BSE lub zabitego w ramach zwalczania BSE (kohorta, potomstwo)		38	265,04/66,59	10 071,52	2 530,42	TAK
2	Obowiązkowe zabicie						
2.1	Odszkodowanie za bydło, które ma być zabite zgodnie z załącznikiem VII do rozporządzenia nr 999/2001 rozdział B ust. 2.1 ⁵⁾		3	4 000/1 005,03	12 000	3 015,09	TAK
				Razem:	4 495 501,92	1 130 612,58	

¹⁾ Kurs euro według „Wytycznych dotyczących stosowania jednolitych wskaźników makroekonomicznych będących podstawą oszacowania skutków finansowych projektowanych ustaw” zatwierdzonych w dniu 2 października 2014 r. przez Ministra Finansów.

²⁾ Wyszczególnione w ust. 4.6.1 Programu.

³⁾ Dowolny spośród szybkich testów wymienionych w załączniku X do rozporządzenia nr 999/2001 w rozdziale C w ust. 4 w odniesieniu do bydła.

⁴⁾ Jedna z metod potwierdzających wymieniona w załączniku X do rozporządzenia nr 999/2001 w rozdziale C w ust. 3.1.

⁵⁾ Wyszczególnione w ust. 4.7.1.2 Programu.

* Są to szacunkowe koszty, które zostaną dostosowane do wielkości wydatków przewidzianych na zwalczanie chorób zakaźnych zwierząt w projekcie ustawy budżetowej na rok 2015.

** Liczbę szybkich testów w przypadku bydła poddawanego normalnemu ubojowi określono na podstawie uśrednionych danych za lata 2011–2013. Liczbę szybkich testów w przypadku bydła z grupy ryzyka, liczbę badań laboratoryjnych potwierdzających, liczbę badań laboratoryjnych bydła podejrzanego o BSE lub zabitego w ramach zwalczania BSE oraz liczbę bydła, za które przyznane zostanie odszkodowanie, określono na podstawie danych uzyskanych za 2013 r.